

A2 KALBOS MOKĖJIMO TURINIO APRAŠAS

Lietuvių kalbos A2 lygio apraše pateikiamos temos, kurios yra svarbios „Pusiaukelės“ kalbos vartotojui, nurodoma, kaip jis turėtų gebėti kalbėti, kokius tekstus turėtų gebėti perskaityti ir suprasti, ką turėtų gebėti parašyti.

Pateikiami dvylikos temų žodžių sąrašai, komunikacinės intencijos bei jų raiškos pavyzdžiai ir gramatikos santrauka.

TEMOS

„Pusiaukelės“ kandidatams – lituanistinių mokyklų mokiniams – svarbu susikalbėti, skaityti ir minimaliai rašyti šiomis temomis:

1. Asmens tapatybė.
2. Būstas.
3. Gamta, regionas.
4. Kasdienis gyvenimas.
5. Laisvalaikis.
6. Kelionės.
7. Santykiai su žmonėmis.
8. Sveikata ir higiena.
9. Švietimas ir mokslas.
10. Prekyba.
11. Maistas ir gėrimai.
12. Paslaugos.

Mokiniai **turėtų gebėti pakalbėti** apie:

- save ir savo šeimą (pasakyti savo vardą, pavardę, adresą, telefono numerį, gimimo vietą ir datą, amžių, tautybę, šeimos sudėtį, iš kur yra), apie pomėgius ir nemėgstamus dalykus;
- būstą, jo tvarkymą;
- gyvenamąją aplinką;
- veiklą namie ir mokykloje;
- pomėgius ir interesus, apie įvairius renginius ir savo veiklą;

- keliones, transporto priemonę;
- asmeninius santykius namie, mokykloje;
- būsenas, savijautą, asmens higieną;
- mokymąsi, apie kalbų mokėjimą;
- apie pirkinius;
- maistą ir gėrimus, jų užsisakyti kavinėje ar nusipirkti valgykloje.

Kandidatai **turėtų gebėti suprasti, kai kiti kalba apie minėtus dalykus.** Nesupratę turėtų gebėti paprašyti pakartoti ar paaiškinti nesuprastą žodį ar pasakymą.

Kalbėdami kandidatai turėtų gebėti ne tik suteikti informaciją minėtomis temomis, bet ir pasiteirauti panašių dalykų.

„Pusiaukelės“ kandidatai **turėtų gebėti skaityti** ir suprasti labai paprastus autentiškus tekstus:

- vienakalbiuose lietuvių kalbos žodynuose pateikiamas žodžių apibrėžtis;
- renginių skelbimus, bilietus ir programas;
- valgiaraščius;
- patiekalų receptus;
- trumpus asmeninio laiškelius, mobiliojo telefono pranešimus;
- specialiai „Pusiaukelės“ kandidatams parašytus ar adaptuotus laikraščių ar žurnalų trumpus tekstus, pavyzdžiui, trumpas biografijas, įvykių atpasakojimus, renginių aprašymus.

„Pusiaukelės“ kandidatai **turėtų gebėti rašyti** trumpus asmeninio pobūdžio laiškelius, sveikinimus, trumpus informacinius laiškelius, pavyzdžiui, *pametė, rado*.

ŽODŽIŲ SĄRAŠAI

Apraše pateikiama dvylikos temų „Pusiaukelės“ lygio žodžių sąrašai. Jie nėra baigtiniai. Esant reikalui galima įtraukti ir kitų žodžių.

1. ASMENS TAPATYBĖ

Vardas, pavardė	vardas, pavardė, ponas, ponina, panelė, pasakyti paraidžiui, rašyti, pasirašyti, parašas, pasas
Adresas	gyventi, adresas, gatvė, prospektas, namo, buto numeriai, pašto indeksas, miestas, miestelis, kaimas <i>šalių pavadinimai, miestų pavadinimai</i>
Telefonas	telefonas, mobilusis telefonas, numeris, skambinti (telefonu)
Gimimo data ir vieta	gimti, gimimo data, gimtadienis, mėnesių pavadinimai, kelintiniai skaitvardžiai, gimimo vieta
Amžius	metai
Lytis	vyras, moteris, vaikinai, mergina, berniukas, mergaitė
Šeimėnė padėtis	(ne)vedęs ir ištekėjusi, netekėjusi išsiskyręs, išsiskyrusi
Tautybė	tautybė <i>tautybių pavadinimai</i>
Pilietybė	pilietis, pilietė, būti kurios nors šalies piliečiu
Kilimo vieta	būti iš kurios nors šalies
Veikla	darbas, profesija mokinys, studentas <i>profesijų pavadinimai:</i> aktorius, gydytojas, mokytojas, pardavėjas, rašytojas, socialinis darbuotojas, vairuotojas, ūkininkas, verslininkas ir pan. <i>darbo vietų pavadinimai:</i> bankas, kompanija, gamykla, ligoninė, mokykla, parduotuvė, ūkis ir pan. veiksmažodžiai, nusakantys veiklą: mokyti, gydyti, parduoti, vairuoti ir pan. dirbti, mokytis
Šeima	šeima, tėvai, tėvas (tėtis) ir motina (mama), vyras, žmona,

	vaikas, sūnus, duktė, brolis, sesuo giminės, teta, dėdė, pusbrolis, pusseserė, senelis, senelė
Mėgstami ir nemėgstami dalykai	mėgti, patikti <i>Žr. 5. Laisvalaikis</i>
Charakteris	<i>teigiamos ypatybės:</i> geras, draugiškas, darbštus, įdomus, linksmas, malonus, protingas, švelnus ir pan. <i>neigiami bruožai:</i> blogas, piktas, tinginys ir pan.
Išvaizda	aukštas, žemas, šviesus, tamsus, gražus, ilgi (trumpi) plaukai, tiesūs (garbanoti) plaukai, kasa, barzda, ūsai akiniai

2. BŪSTAS

Apsigyvenimas	namas, namai, butas, bendrabutis, laiptai, aukštas, liftas, kiemas viduje, lauke
Patalpa, kambarys	kambarys <i>patalpų pavadinimai:</i> vaikų kambarys miegamasis, svetainė, prieškambaris, virtuvė, vonia, tualetas, valgomasis langas, durys, atidaryti, uždaryti siena, grindys, lubos, balkonas, garažas raktas, atrakinti, užrakinti, skambutis tvora, vartai
Baldai, patalynė, kiti daiktai	baldai <i>baldų ir kt. pavadinimai:</i> stalas, kėdė, lentyna, lova, sofa, spinta, kompiuteris šaldytuvas, lempa, kilimas, užuolaidos, veidrodis antklodė, pagalvė, paklodė rankšluostis
Paslaugos ir patogumai	elektra, šviesa, dujos, šildymas, radiatorius, telefonas, įjungti, išjungti, dušas, tualetas, vanduo (karštas, šaltas)

	<p>internetas</p> <p>patogus</p> <p>veikia, neveikia</p>
Tvarkymas	<p>švarus, tvarkingas</p> <p>dulkių siurblys, siurbti</p> <p>plautuvė, plauti indus</p> <p>skalbyklė, skalbimo mašina</p> <p>džiovyklė, džiovinti</p> <p>skuduras, šluostė, valyti</p> <p>šiukšlės, nešti šiukšles</p> <p>skalbti, lyginti, remontuoti, dažyti</p> <p>3. GAMTA. REGIONAS</p>
Kraštovaizdis	<p>upė, ežeras, jūra, vandenynas, laukas, kalnas, vanduo, miškas, sala, vaizdas</p>
Miestas	<p>miestas, rajonas, centras, senamiestis, užmiestis, parkas, aikštė, gatvė</p>
Gyvūnai ir augalai	<p>gyvūnas</p> <p><i>gyvūnų pavadinimai</i>: arklys, avis, karvė, katinas, kiaulė, šuo, višta</p> <p>kiškis, lapė, meška, pelė, vilkas; musė, uodas</p> <p>augalas, medis, krūmas, gėlė, žolė, grybas</p>
Oras	<p>oras, geras (gražus) arba blogas oras</p> <p>saulė, šviesti, mėnulis, žvaigždė, dangus, vėjas, lietus, lyti, sniegas, snigti, ledas, šaltis, šiluma, debesis, rūkas, temperatūra, termometras, šalta, šilta, karšta, slidu, drėgna, sausa</p> <p><i>metų laikų pavadinimai</i>: pavasaris, vasara, ruduo, žiema</p>

4. KASDIENIS GYVENIMAS

Namie	pabusti, keltis, praustis, maudytis, plauti, valytis dantis, šukuotis, rengtis, vilktis, autis, valgyti <i>valgymo laikų pavadinimai:</i> pusryčiai, pietūs, vakarienė virti, kepti, eiti į mokyklą, pareiti arba grįžti (namo), būti namie, ruošti namų darbus, žaisti, skaityti, eiti pasivaikščioti, gultis, miegoti
Mokykloje	pamoka, mokytis, prasidėti, pasibaigti, pertrauka, semestras, atostogos
Mokymosi vieta	klasė, suolas, stalas, kompiuteris, sporto salė, stadionas

5. LAISVALAIKIS

Laisvalaikis	laisvalaikis, savaitgalis, pailsėti atostogos, atostogauti, stovykla, stovyklauti turisticinis žygis, leisti laiką, būrelis, (dailės, šokių ir pan.)
Pomėgiai ir interesai	mėgti <i>ką mėgsta veikti:</i> dainuoti, fotografuoti, groti, jodinėti, keliauti, kolekcionuoti, megzti, nardyti, piešti, siūti, skaityti, slidinėti, sportuoti, šokti, žvejoti <i>kas domina:</i> dailė, kinas, kompiuteriai, muzika, sportas, šokiai, teatras
Radijas, televizija, kompiuteris, internetas ir pan.	radijas, klausyti, įrašyti, televizorius, rodyti, žiūrėti televizorių, programa, mobilusis (išmanusis) telefonas, kompaktinė plokštelė, ausinės, muzika, daina kompiuteris, kompiuteriniai žaidimai internetas, interneto adresas, naršyti, interneto puslapis
Kinas, teatras, koncertai ir pan.	kinas, teatras, koncertų salė, išjungti mobiliuosius telefonu <i>renginių pavadinimai:</i> baletas, filmas, festivalis, koncertas, konkursas, spektaklis groti, dainuoti, šokti, vaidinti bilietas, užsisakyti, programa, salė, eilė, vieta, scena, ekranas,

	pertrauka, klausyti, žiūrėti, ploti
Parodos, muziejai ir pan.	galerija, muziejus, paroda, paveikslas, skulptūra, nuotrauka atidaryta, uždaryta
Biblioteka	biblioteka, knyga, pavadinimas, autorius, puslapis, skaitytojo bilietas.
Intelektuali ir meninė veikla	skaityti, rašyti, mokytis, išmokti, studijuoti, fotografuoti, piešti, vaidinti, groti, dainuoti, šokti
Sportas	sportas <i>sporto šakų pavadinimai:</i> futbolas, krepšinis, tenisas, tinklinis, beisbolas, lakrosas (vartinis tenisas) plaukimas, bėgimas, boksas, imtynės <i>sporto įrangos ir priemonių pavadinimai:</i> dviratis, kamuolys, (teniso) kamuoliukas ir raketė, krepšys, pačiūžos, riedlentė, riedučiai, rogutės, slidės, snieglentė, banglentė, treniruoklis, vartai sportuoti, bėgti, bėgioti, gaudyti, mesti, plaukti, žaisti žaidimas, stadionas, (sporto) aikštė, aikštelė, sporto salė, baseinas, sporto klubas treneris varžybos, olimpiada, dalyvauti, laimėti, pralaimėti, pirmoji, antroji, trečioji vieta, aukso, sidabro, bronzos medalis
Stovykla	vėliava, vadas, vadovas, laužas, palapinė, grupė, namelis
Periodika	laikraštis, žurnalas, reklama, skelbimas, straipsnis, nuotrauka arba fotografija žurnalistas kioskas
Šventės	šventė, tradicija, dovana, žvakė, dovanoti, sveikinti, švęsti <i>šeimos švenčių pavadinimai:</i> gimimo diena arba gimtadienis, krikštynos, vardo diena, vestuvės <i>kalendorinių, religinių ir valstybinių švenčių pavadinimai:</i> Kalėdos, Naujieji metai, Velykos, Nepriklausomybės diena ir kt.

6. KELIONĖS

Visuomeninis transportas	<p>vykti, važiuoti, skristi, plaukti, keliauti</p> <p>kelionė</p> <p><i>transporto priemonių pavadinimai:</i> automobilis (mašina), taksi, autobusas, troleibusas, lėktuvas, traukinys, laivas</p> <p>bilietas, žymėti, mėnesinis bilietas, bilietas į priekį ir atgal, kontrolierius, kontrolė, tikrinti, bauda</p> <p>stotis, bagažas, stotelė</p> <p>oro uostas, uostas, vieta, vagonas, kelias</p> <p>geležinkelis, informacija, maršrutas, reisas, skrydis registruotis, registracija, atvykimas ir išvykimas</p> <p>kasa, pirkti, parduoti</p>
Asmeninis transportas	<p><i>transporto priemonių pavadinimai:</i> automobilis (mašina), dviratis, motociklas</p> <p>vairuoti, vairuotojas, vairuotojo pažymėjimas</p> <p>važiuoti</p>
Eismas	<p>eiti, bėgti, gatvė, prospektas, alėja, šaligatvis, kelias, tiltas, sankryža, šviesoforas, perėja, kampas, sukti, stovėjimo aikštelė, mokama arba nemokama aikštelė, kelio ženklas, policija, bauda</p> <p>žemėlapis, kilometras, metras, <u>mylia</u>, <u>pėda</u>, <u>jardas</u> (<i>ir kiti gyvenamojoje šalyje vartojami ilgio matai</i>)</p>
Atostogos	<p>atostogos, atostogauti, stovykla, stovyklauti, kelionė, keliauti, ekskursija, turistas, ekskursijos vadovas (gidas), miesto planas</p> <p><i>turistų lankomų objektų pavadinimai:</i> bažnyčia, bokštas, muziejus, paminklas, skulptūra, parkas, piliakalnis</p> <p>užsienis, užsienio šalys</p> <p><i>žemynų pavadinimai:</i> Afrika, Amerika, Australija, Azija, Europa</p>
Apsigyvenimas	<p><i>vieta, kur galima apsistoti, pavadinimai:</i> viešbutis, kempingas, palapinė, kambarys (vienvietis, dvivietis, trivietis), kambario numeris, (bendras) dušas, tualetas, raktas, registracija, stumti arba traukti (duris)</p>
Bagažas	<p>nešti, vežti, bagažas, krepšys, kuprinė, lagaminas, rankinė</p>

Kelionės dokumentai	pasas, viza, vairuotojo pažymėjimas, draudimas
7. SANTYKIAI SU ŽMONĖMIS	
Bendravimas	draugas, klasės draugas, kaimynas draugauti, pažinti, susipažinti, pristatyti, mylėti, mėgti, patikti, džiaugtis, pykti(s), užjausti
Kvietimas	kviesti, kvietimas, svečias, viešnia, eiti į svečius, būti svečiuose, vakaras, vakarėlis, pasimatymas, susitarti, susitikti, dovana
Susirašinėjimas	laiškas, atvirukas, faksas, vokas, pašto ženklas popierius, rašyti, siųsti, gauti, elektroninis paštas, elektroninis laiškas, (telefono) žinutė arba pranešimas
Nusikalstamumas ir teisėsauga	vogti, vagis užpulti policija policininkas
8. SVEIKATA IR HIGIENA	
Kūno dalys	kūnas <i>kūno dalių pavadinimai:</i> akis, ausis, galva, kaklas, koja, nosis, nugara, pilvas, ranka, širdis, gerklė
Būsenos	jaustis, linksmas, patenkintas, alkanas, sotus, pavargęs, pavargti, ramus, stiprus, silpnas, susijaudinęs, susinervinęs, piktas
Higiena	švarus, purvinas, valyti, dantų šepetėlis, rankšluostis <i>higienos ir kosmetikos priemonės:</i> muilas, dantų pasta, šampūnas, kvepalai, kremas kirptis, skalbti
Ligos, nelaimingi atsitikimai	sveikata, sveikas, sveikti, blogai jaustis, liga ligonis, sirgti, mirti, skaudėti, temperatūra, turėti temperatūros temperatūra kyla ir krinta <i>ligos:</i> gripas, sloga, uždegimas kosėti, čiaudėti, kraujas (bėga), operacija, griūti, susilaužyti,

	nudegti, susižeisti, žaizda, apsinuodyti, skiepyti(s), skiepai
Medicininis aptarnavimas	gydytojas, šeimos gydytojas, specialistas, slaugytojas,, -a (medicinos sesuo), vaistininkas, -ė, vaistinė, vaistai, gerti vaistus, receptas, <i>vaistų formų pavadinimai</i> : tabletė, lašai, milteliai, , injekcija, tepalas, leisti vaistus poliklininka, klinika, ligoninė, registratūra, kortelė, užsirašyti arba užsiregistuoti, ligonis, pacientas, kabinetas, palata apžiūrėti, tyrimai, greitoji (pagalba), kviesti
Jutimų pavadinimai	matyti, žiūrėti, girdėti, klausyti, jausti, ragauti nervintis
Kūno padėtis ir jos keitimas	stovėti, sėdėti, sėstis, gulėti, gultis, eiti, bėgti
Rankų veikla	daryti, uždaryti, atidaryti, duoti, imti, pjauti, kirpti, stumti, traukti, nešti, mesti, įjungti, išjungti, spausti, užrakinti, atrakinti ir pan.
9. ŠVIETIMAS IR MOKSLAS	
Mokymasis ir mokslas	mokyti, mokytis, išmokti, studijuoti, lankyti, baigti(s) pamoka, paskaita, kursai mokinys, studentas pažymys, pažymių knygelė pastaba mokykla, universitetas, klasė, grupė kursas, semestras, trimestras, mokytojas
Dalykai	<i>mokymosi dalykų pavadinimai</i> : astronomija, biologija, chemija, dailė, etika, fizika, geografija, informatika, istorija, kalba, kūno kultūra, literatūra, matematika, muzika, tikyba pratimas ir užduotis, pavyzdys, atsakymas, namų darbas, referatas arba pranešimas, rengti, ruošti

	aiškinti, rašyti, skaityt, skaičiuoti, piešti, žymėti, braukti, kalbėti, pasakoti, atmintinai
Mokyklinės priemonės	lenta, išmanioji lenta kuprinė, vadovėlis, sąsiuvinis (storas, plonas, langeliais ir pan.), piešimo sąsiuvinis, atversti arba užversti, pieštukas, tušinukas, parkeris, flomasteris, teptukas, rašyti, piešti, klėjai, klijuoti, žirklys, kirpti, trintukas, trinti, popierius, spalvotas popierius, plastilinas, lipdyti, liniuotė, matuoti, aplankas, dėti, kompiuteris, dirbti kompiuteriu
Egzaminai, mokslo baigimo dokumentai	stojamasis ir baigiamasis egzaminas, laikyti egzaminą, išlaikyti egzaminą ir neišlaikyti egzamino, nusirašyti, testas, taškas, atestatas, pažymėjimas
Kalbos supratimas ir raiška	kalba, kalbėti, raidė, žodis, žodynas, sakinyš, reikšti, tarti, skaityti, klausyti, suprasti, rašyti, kartoti, gramatika puikiai, labai gerai, gerai, šiek tiek arba truputį, blogai laisvai, versti, klausimas, klausti, aiškiai, klaida, pamiršti, atsiminti, gimtoji kalba, užsienio kalba <i>kalbų pavadinimai:</i> anglų, lietuvių, ispanų, prancūzų, rusų, vokiečių lengvas, sunkus, taisyklingas
Tvarkymas	budėti, budėtojas
10. PREKYBA	
Parduotuvės	parduotuvė, pardavėjas, kaina, kainuoti, nuolaida <i>parduotuvės ar parduotuvių skyriai:</i> baldų, batų, maisto (duonos, vaisių ir daržovių, pieno produktų), drabužių, indų, žaislų, namų prekių pirkti, kasa, mokėti, grąža, duoti, gauti grąžos parodyti, matuotis, etiketė,
Maisto prekės	Maisto prekių pavadinimai iš <i>11 skyriaus Maistas ir gėrimai</i>

<p>Drabužiai, avalynė, medžiagos, mada</p>	<p>drabužis</p> <p><i>drabužių pavadinimai:</i> džinsai, kepurė, kojinės, kostiumas, marškinėliai, marškiniai, maudymosi kostiumėlis, megztinis, palaidinė, paltas, pirštinės, sijonas, striukė, suknelė, šalikas, švarkas</p> <p>saga, kišenė</p> <p>dydis</p> <p><i>avalynės rūšių pavadinimai:</i> basutės, batai, bateliai, sportiniai bateliai, šlepetės</p> <p>siūlai, adata, medžiaga</p> <p><i>medžiagų pavadinimai:</i> oda, medvilnė, sintetika, šilkas, vilna</p> <p><i>raštai:</i> dryžuotas, gėlėtas, languotas, taškuotas</p> <p>užtrauktukas, saga, rankinukas, piniginė, skėtis, laikrodis (vėluoja ir skuba)</p> <p>diržas</p> <p>papuošalas</p> <p><i>papuošalų pavadinimai:</i> apyrankė, auskarai, grandinė, karoliai, žiedas</p> <p>nešioti, tikti, mada, madingas</p> <p>spalva</p> <p><i>spalvos:</i> balta, juoda, geltona, mėlyna, oranžinė, pilka, raudona, rausva, ruda, žydra</p> <p>tamsiai mėlyna, šviesiai žalia</p>
<p>Namų apyvokos daiktai</p>	<p>indai</p> <p><i>indų pavadinimai:</i> dubuo, lėkštė, lėkštutė, puodukas, stiklinė, arbatinukas</p> <p><i>stalo įrankių pavadinimai:</i> peilis, šakutė, šaukštas, šaukštelis</p> <p>puodas, samtis, arbatinis arba virdulys, keptuvė, atidarytuvas, stiklainis, degtukai, staltiesė, servetėlė</p> <p>padėklas</p> <p>vaza</p>
<p>Kainos</p>	<p>kainuoti, mokėti grynais arba kortele, pinigai,</p>

	<i>užsienio šalių valiutų pavadinimai:</i> doleris, euras, centas ir pan. nemokamai, nuolaida, nuolaidų kortelė
Matai	centimetras, metras, gramas, kilogramas, litras, <u>galonas, uncija</u> (ir kiti gyvenamojoje šalyje vartojami matai)
Pakuotės	butelis, dėžė, dėžutė, indelis, pakelis, stiklainis maišas, maišelis
Turgus	turgus, mugė

11. MAISTAS IR GĖRIMAI

Maistas ir gėrimai

maistas, produktai, norėti, gerti
valgyti pusryčius, pietus, vakarienę
patiekalas, užkandis
daržovių pavadinimai: agurkas, bulvė, česnakai, moliūgas, morka, kukurūzas, pomidoras, pupelės, ridikai, salotos, svogūnas, žirniai
vaisių pavadinimai: ananasas, apelsinas, arbūzas, citrina, kriaušė, obuolys; agrastai, avietės, braškės, vynuogės, vyšnios, serbentai
mėsa
mėsos rūšių pavadinimai: jautiena, kalakutiena, vištiena, kiauliena
dešra, dešrelės
žuvis
pieno produktų pavadinimai: grietinė, jogurtas, kefyras, pienas
rūgpienis, sūris, varškė
duonos gaminių pavadinimai: bandelė, batonas, duona
saldumynų pavadinimai: ledai, pyragas, saldainiai, šokoladas, tortas, želė
gėrimų pavadinimai: arbata, kakava, kava, sultys, vanduo, mineralinis vanduo, gazuotas arba negazuotas vanduo, kokakola
gabalas, gabalėlis, riekė, sumuštinis, salotos
kiaušinis, kiaušininė, omletas
sriuba, kepsnys
druska, pipirai, cukrus
virtas, keptas, rūkytas, žalias, šviežias, senas

Viešosios maitinimo įstaigos	baras, kavinė, restoranas, valgykla, padavėjas, valgiaraštis arba meniu sąskaita, grąža, arbatpinigiai
12. PASLAUGOS	
Paštas	paštas, paštininkas, pašto indeksas, pašto dėžutė, vokas, laiškas, siuntinys, siųsti, supakuoti, gauti, pašto ženklas, elektroninis paštas, elektroninis laiškas
Telefonas	telefonas, telefono numeris, mobilusis telefonas: telef. knyga, pranešimai (rašyti pranešimus), telefonų knyga, gesti, taisyti
Bankas	bankas, bankomatas, pinigai, keisti, sąskaita, valiuta, valiutos keitykla
Policija	policija, policininkas, pamesti, pavogti
Ligoninė, poliklinika	<i>Žr. 8. Sveikata ir higiena</i>

KOMUNIKACINĖS INTENCIJOS. PAVYZDŽIAI

Šiame skyriuje nurodoma, kokias komunikacines intencijas ir kaip įvairiose kasdieninio gyvenimo situacijose turėtų gebėti reikšti „Pusiaukelės“ lygio kanidatai:

– pasisveikinant ir atsisveikinant	
Kaip pasisveikinti ir atsisveikinti.	<p><i>Labas rytas!</i></p> <p><i>Laba diena!</i></p> <p><i>Labas vakaras!</i></p> <p><i>Viso gero!</i></p> <p><i>Viso labo!</i></p> <p><i>Sudie.</i></p>
Kaip pasisveikinti ir kaip atsisveikinti su draugais.	<p><i>Labas! Sveikas! Sveika!</i></p> <p><i>Viso gero!</i></p> <p><i>Iki!</i></p>
– susipažįstant ir supažindinat	
Kaip prisistatyti ir kaip pristatyti kitą asmenį.	<p><i>Mano vardas Rita. O čia mano draugė Ina.</i></p>
Kaip susipažinti.	<p><i>Mano vardas Paulius. Koks jūsų vardas?</i></p> <p><i>Koks tavo vardas?</i></p>
Kaip pasiteirauti infomacijos apie kitą asmenį (vardo, kilmės).	<p><i>Koks jūsų vardas? Koks tavo vardas?</i></p> <p><i>Ar jūs esate ponas Viktoras? Ar tu esi Mindaugas?</i></p> <p><i>Iš kur jūs esate? Iš kur tu esi?</i></p> <p><i>Ar jūs esate iš Amerikos? Ar tu esi iš Jungtinių Amerikos Valstijų?</i></p>
Kaip pasakyti savo adresą, telefono numerį.	<p><i>Mano adresas Šilo gatvė 3–29.</i></p>

Kaip paklausti adreso ir telefono numerio kitą asmenį.	<i>Koks tavo adresas? Koks jūsų adresas? Koks tavo telefono numeris? Koks jūsų telefono numeris?</i>
Kaip pasiteirauti, kur kas dirba ar mokos, ir kaip atsakyti.	<i>– Kur dirba tavo brolis? Kur dirba jūsų brolis? – Gamykloje.</i>
Kaip papasakoti apie savo šeimą.	<i>Aš turiu du brolius ir vieną seserį. Mano brolio vardas Andrius, o sesers vardas Viktorija. Jie yra mokiniai.</i>
Kaip pasiteirauti apie kito šeimą.	<i>Ar tu turi brolių? Ar jūs turite brolių? Kiek tu turi brolių ir seserų? Kiek jūs turite brolių ir seserų?</i>
Kaip pasiteirauti apie tai, ką mėgsta daryti, ko nemėgsta daryti, ir kaip atsakyti.	<i>– Ką tu mėgsti veikti savaitgalį? – Aš mėgstu sportuoti (šokti, vaikščioti, keliauti, sėdėti namie).</i>
Kaip apibūdinti savo ir kito asmens išvaizdą.	<i>Aš aukšta. Mano plaukai tamsūs. Su akiniais. Mano brolis aukštas ir gražus. Jo plaukai šviesūs.</i>

– dėkojant ir atsiprašant

Kaip atsiprašyti ir kai atsakyti į atsiprašymą.	<i>– Atsiprašau. – Nieko tokio.</i>
Kaip padėkoti ir kaip atsakyti į padėkojimą.	<i>– Ačiū. – Prašom; Nėra už ką.</i>

Kaip paklausti, kaip sekasi. Kaip atsakyti.	<p>– <i>Kaip sekasi?</i></p> <p>– <i>Ačiū, gerai; Neblogai ir pan.</i></p>
– linkint sėkmės ir gero savaitgalio	
Kaip palinkėti sėkmės, gero savaitgalio ir kaip atsakyti į palinkėjimus.	<p>– <i>Sėkmės!</i></p> <p>– <i>Ačiū.</i></p> <p>– <i>Gero savaitgalio.</i></p> <p>– <i>Ačiū. Ir tau. Ačiū. Ir jums.</i></p>
– vaišinant ir vaišinantis	
Kaip pasiteirauti kito asmens apie tai, ką jis mėgsta valgyti ir gerti, kaip atsakyti.	<p><i>Ar tu mėgsti bulvių patiekalus?</i></p> <p><i>Kokie vaisiai tau patinka?</i></p> <p><i>Man patinka cepelinai.</i></p> <p><i>Mėgstu sriubą be grietinės.</i></p> <p><i>Aš mėgstu ledus.</i></p> <p><i>Man patinka obuoliai.</i></p>
Kaip pavaišinti ir kaip atsakyti.	<p>– <i>Prašom dar valgyti salotų?</i></p> <p>– <i>Ačiū, aš jau sotus (soti); Labai ačiū.</i></p> <p>– <i>Imkite saldainių.</i></p> <p>– <i>Ačiū.</i></p> <p>– <i>Gal dar kavos?</i></p> <p>– <i>Taip. Ačiū. (Ačiū. Ne.)</i></p>
Kaip paprašyti pagalbos valgant ir kaip atsakyti.	<p>– <i>Paduok man stiklinę; Įpilk sulčių; .</i></p> <p>– <i>Pašom.</i></p> <p>– <i>Gal galite paduoti man duonos; Gal galite įpilti vandens.</i></p>

Kaip pagirti vaišes.	<p>– <i>Prašom.</i></p> <p><i>Labai skanu!; Kaip skanu!</i></p> <p><i>Tu labai skaniai verdi.</i></p>
Kaip padėkoti už vaišes ir kaip atsakyti.	<p>– <i>Ačiū. Buvo labai skanu.</i></p> <p>– <i>Į sveikatą.</i></p>
Kaip užsisakyti valgyti ir gerti kavinėje.	<p><i>Prašom du kavos ir dvi bandeles su obuoliais.</i></p> <p><i>Norėčiau dviejų pyragaičių su kremu.</i></p>
<p>– užsisakant maisto ir gėrimų kavinėje; perkant maisto ir gėrimų parduotuvėje ir turguje</p>	
Kaip pasiteirauti apie patiekalus kavinėje, valgykloje ar parduotuvėje.	<p><i>Ar turite salotų be svogūnų?</i></p> <p><i>Ar salotos su majonezu?</i></p> <p><i>Ar yra kompoto?</i></p> <p><i>Kokia šiandien sriuba?</i></p>
Kaip paprašyti paslaugų kavinėje ar valgykloje.	<p><i>Prašom į sriubą nedėti grietinės.</i></p> <p><i>Prašom nepilti padažo.</i></p> <p><i>Prašom atnešti (duoti) stiklinę.</i></p> <p><i>Prašom atnešti (duoti) šakutę.</i></p> <p><i>Prašom atnešti (duoti) servetėlių.</i></p>
Kaip užsisakyti staliuką kavinėje ar restorane.	<p><i>Norėčiau užsakyti stalą penkiems žmonėms.</i></p>
Kaip pasiteirauti apie maisto produktus. kavinėje, valgykloje ar parduotuvėje.	<p><i>Ar salotos šviežios?</i></p> <p><i>Ar pyragas su riešutais?</i></p>
Kaip pasiteirauti kainos.	<p><i>Kiek sumuštinis?</i></p>

<p>Kaip pasakyti, kas kiek kainuoja.</p> <p>Kaip nusipirkti maisto turguje, parduotuvėje.</p> <p>Kaip palyginti.</p> <p>Kaip įvertinti.</p>	<p><i>Kiek kainuoja sumuštinis?</i></p> <p><i>Kilogramas obuolių kainuoja pusę euro.</i></p> <p><i>Obuoliai – pusė euro.</i></p> <p><i>Kilogramas obuolių – pusė euro.</i></p> <p><i>Prašom kilogramą braškių.</i></p> <p><i>Prašom duoti du kilogramus obuolių.</i></p> <p><i>Prašom duoti vieną ledų.</i></p> <p><i>Prašom duoti tortą „Puriena“.</i></p> <p><i>Prašom duoti pusę kilogramo dešrelių pan.</i></p> <p><i>Čia pigiau negu senamiestyje.</i></p> <p><i>Mokyklos valgykloje skaniausia.</i></p> <p><i>Mama verda skaniausiai.</i></p> <p><i>Labai skanu.</i></p>
<p>– teiraujantis kelio ar nusakant kelią</p>	
<p>Kaip paklausti kelio ir kaip panusakyti kelią.</p>	<p><i>– Kaip nueiti į „Senvagės“ mokyklą?;</i></p> <p><i>– Iš centro geriausia važiuoti dešimtu autobusu iki „Tauragnų stotelės“. Pereisite per gatvę. Truputį paeisite ir bus mokykla.</i></p>
<p>– teiraujantis laiko ir suteikiant informaciją apie laiką</p>	
<p>Kaip paklausti laiko ir kaip suteikti informaciją apie laiką.</p>	<p><i>– Kiek valandų?; Kiek dabar laiko?</i></p> <p><i>– Lygiai šešta; Penkios po šeštos; Pusė keturių ir pan.</i></p> <p><i>– Kada dirba parduotuvė?</i></p> <p><i>– Nuo 8 iki 22 valandos.</i></p>

<p>Kaip susitarti, kur ir kada susitikti.</p> <p>Kaip susitarti, kur ir kada eina ar važiuoja.</p> <p>Kaip pasiteirauti apie susitikimo, koncerto, spektaklio ir pan. laiką ir kaip atsakyti.</p>	<p>– <i>Kada susitinkame?</i></p> <p>– <i>Po penkiolikos minučių.</i></p> <p>– <i>Per kiek laiko tu išvirsi sriubą?</i></p> <p>– <i>Per pusvalandį.</i></p> <p>– <i>Kur susitinkame?</i></p> <p>– <i>Susitinkame prie parko.</i></p> <p>– <i>Susitinkame parke.</i></p> <p>– <i>Kur ir kada susitinkame?</i></p> <p>– <i>Susitinkame pas Joną šeštadienį vakare.</i></p> <p>– <i>Kur einame?</i></p> <p>– <i>Einame į klubą.; Einame pas Joną.; Rytoj vakare einame į vakarėlį.</i></p> <p>– <i>Kelintą valandą susitinkame? (Kelintą valandą prasideda koncertas?)</i></p> <p>– <i>Septintą (pusę septintos; po penkiolikos minučių).</i></p> <p>– <i>Kada susitinkame?</i></p> <p>– <i>Po dešimt minučių.</i></p>
---	---

– kalbant apie būstą

<p>Kaip papasakoti apie savo būstą ir gyvenamąją aplinką.</p>	<p><i>Aš gyvenu bendrabutyje. Antrame aukšte. Mano kambarys nedidelis, bet labai jaukus. Yra lova, stalas, spinta ir lentynos. Ant sienų yra daug nuotraukų ir plakatų.</i></p> <p><i>Mūsų šeima gyvena name. Jis yra už miesto. Namas yra dviejų aukštų. Mes</i></p>
---	---

	<p><i>turime penkis kambarius. Mano kambaryje yra rašomasis stalas, lova, kompiuteris, stalas ir spinta;</i></p> <p><i>Mano bendrabutis yra toli nuo centro naujame rajone. Aplink yra miškas. Netoli yra upė. Parduotuvė yra toli.</i></p>
<p>Kaip kito pasiteirauti apie būstą ar gyvenamąją aplinką.</p>	<p><i>Kuriame aukšte tu gyveni?</i></p> <p><i>Ar tavo namai toli nuo centro?</i></p>
<p>Kaip patarti ar paklausti patarimo kalbant apie būstą.</p>	<p><i>– Kaip manai, kur geriau kabinti šį paveikslą?</i></p> <p><i>– Manau, kad paveikslą geriau kabinti čia.</i></p> <p><i>– Gal geriau stalą statyti ten?</i></p> <p><i>– Man atrodo, kad stalą reikia statyti prie lango.</i></p>
<p>Kaip pasiteirauti informacijos apie būsto tvarkymą.</p>	<p><i>Kur galima išpilti šiukšles?</i></p> <p><i>Ar galėčiau gauti dulkių siurblių (šepetį, skudurą ir pan.)?</i></p>
<p>– kalbant apie orą</p>	
<p>Kaip pasiteirauti apie orą ir kaip atsakyti.</p>	<p><i>– Ar šiandien šalta?</i></p> <p><i>– Šiandien daug šilčiau negu vakar?</i></p> <p><i>– Ar rytoj lis?</i></p> <p><i>– Girdėjau orų prognozę. Nelis.</i></p> <p><i>– Kiek laipsnių?</i></p> <p><i>– Du laipsniai šalčio.</i></p>

<p>Kaip pasakyti, koks oras.</p>	<p>– Kiek šalčio? – Du laipsniai.</p> <p>Šiandien šilta. Apie 20 laipsnių šilumos. Bet vėjuota.</p> <p>Savaitgalis bus šaltas. Apie 2 laipsnius šalčio. Šlapdriba.</p>
----------------------------------	--

– perkantis drabužius ir kitas prekes

<p>Kaip nusipirkti drabužių, avalynės, raštinės reikmenų ir kt.</p>	<p><i>Kiek kainuoja ši striukė?</i> <i>Ar yra kitos spalvos sijonų?</i> <i>Gal yra mėlynos spalvos marškinėlių?</i> <i>Ar turite mano dydžio kelnių?</i> <i>Kur galiu pasimatuoti?</i> <i>Kur mokėti?</i> <i>Prašom supakuoti.</i> <i>Prašom parodyti tą tušinuką.</i> <i>Ar yra mėlynų aplankų?</i> <i>Ar turite Lietuvos žemėlapi?</i></p>
<p>Kaip paklausti ir kaip patarti perkant.</p>	<p><i>Ar man tinka šis megztinis?</i> <i>Gal man reikia kito dydžio striukės?</i> <i>Kaip manai, ar man tinka ši spalva?</i> <i>Ar šis žemėlapis geras?</i> <i>Kaip tu manai, ar pirkti šią kuprinę?</i></p> <p><i>Tau labiau tinka baltas megztinis.</i> <i>Tau reikia didesnės striukės.</i> <i>Tau netinka juoda spalva.</i> <i>Geriau pirk rožių?</i> <i>Geriau nepirk šių batų.</i></p>

<p>Kaip pasakyti komplimentą.</p> <p>Kaip išreikšti abejonę ir kaip įtikinti.</p>	<p><i>Tu labai gražiai atrodai!</i></p> <p><i>Jūs labai gražiai atrodote!</i></p> <p><i>Tau labai tinka ši spalva.</i></p> <p><i>Jums labai tinka ši spalva.</i></p> <p>– <i>Ar man tikrai tinka ši spalva?</i></p> <p>– <i>Tikrai.</i></p>
<p>– skundžiantis negalavimais ar teiraujantis apie kito sveikatą</p>	
<p>Kaip pasiteirauti apie sveikatą ir kaip atsakyti.</p>	<p>– <i>Kaip jautiesi?; Kaip jaučiatės?</i></p> <p>– <i>Ačiū geriau.</i></p> <p>– <i>Ar labai skauda?</i></p> <p>– <i>Dabar nebeskauda; Mažiau skauda; Dar skauda.</i></p> <p>– <i>Ką skauda?</i></p> <p>– <i>Koją.</i></p> <p>– <i>Čia skauda.</i></p>
<p>Kaip papasakoti apie savijautą.</p>	<p><i>Skauda galvą.</i></p> <p><i>Pykina.</i></p> <p><i>Turiu temperatūros.</i></p> <p><i>Nebeturiu temperatūros.</i></p> <p><i>Man bloga.</i></p> <p><i>Sukasi galva.</i></p>
<p>Kaip pasiteirauti, kas atsitiko.</p>	<p><i>Kas atsitiko?</i></p> <p><i>Kas tau?</i></p>
<p>Kaip pasakyti, kas atsitiko.</p>	<p><i>Apsinuodijau.</i></p> <p><i>Pargriuvau ir susilaužiau ranką.</i></p>

Kaip išreikšti apgailėstą.	<p><i>Nudegiau ranką.</i></p> <p><i>Patekau į avariją.</i></p> <p><i>Kaip gaila, kad tu susirgai; kaip gaila, kad jūs susirgote.</i></p> <p><i>Kaip gaila, kad tau (jums) taip atsitiko.</i></p>
Kaip paklausti gydytoją patarimo.	<p><i>Ar dar reikia gerti vaistus?</i></p> <p><i>Ar galima vaikščioti?</i></p> <p><i>Ar man galima viską valgyti?</i></p> <p><i>Ar galima eiti į lauką?</i></p>
Kaip palinkėti pasveikti.	<p><i>Sveik; Sveikite.</i></p> <p><i>Greičiau pasveik; Greičiau pasveikite.</i></p>
– reiškiant emocijas	
Kaip reikšti emocijas ir pasteirauti apie kito emocijas.	<p><i>Aš myliu tave.</i></p> <p><i>Labai džiaugiuosi.</i></p> <p><i>Esu labai patenkintas (patenkinta).</i></p> <p><i>Pasiilgau tavęs. Pasiilgau jūsų.</i></p> <p><i>Ar tu myli mane?</i></p> <p><i>Ar tu patenkintas (patenkinta)?</i></p> <p><i>Ar tu pasiilgai manęs?</i></p>
– kalbant apie savo kasdienį gyvenimą	
Kaip papasakoti apie mokymąsi mokykloje ir kaip kito pasiteirauti apie tai.	<p><i>Kasdien yra po šešias arba septynias pamokas. Pertraukos 15 minučių. Ilgoji pertrauka pusvalandis. Per pertrauką einame į valgyklą.</i></p> <p><i>Kada prasideda pamokos?</i></p> <p><i>Kada baigiasi pamokos?</i></p> <p><i>Koks tavo mėgstamiausias dalykas</i></p>

	<p><i>mokykloje?</i></p> <p><i>Ar tu lankai mokyklos būrelius?</i></p> <p><i>Kaip tau sekasi mokytis?</i></p> <p><i>Ar šiandien daug namų darbų?</i></p>
<p>Kaip papasakoti apie savo dieną (dienotvarkę), kaip kito apie tai pasiteirauti ir kaip atsakyti.</p>	<p><i>Keliosi septintą. Prausiuosi, rengiuosi ir skubu į mokyklą. Mokausi iki antros. Einu namo. Pietauju. Ilsiuosi. Ruošiu namų darbus. Sportuoju. Vakarieniauju. Guluosi apie dešimtą.</i></p> <p><i>– Kada tu keliesi? Kelintą valandą tu keliesi?</i></p> <p><i>– Paprastai keliuosi septintą.</i></p> <p><i>– Kelintą valandą tu išeini į mokyklą?</i></p> <p><i>– Aštuntą.</i></p> <p><i>– Iki kelintos valandos tu mokaisi mokykloje?</i></p> <p><i>–Iki antros.</i></p> <p><i>– Ar tu pietauji mokykloje?</i></p> <p><i>– Ne, namie.</i></p> <p><i>– Kada tu guliesi?</i></p> <p><i>– Dešimtą.</i></p>
<p>– planuojant ar leidžiant laisvalaikį</p>	
<p>Kaip pakviesti į koncertą, kiną, parodą ir pan. Kaip atsakyti į kvietimą.</p>	<p><i>– Kviečiu į kiną! Einame į kiną!</i></p> <p><i>– Ačiū už kvietimą. Mielai.</i></p>
<p>Kaip atsisakyti negalint eiti.</p>	<p><i>Gaila, bet negaliu.</i></p>

Kaip nusipirkti bilietus į renginius.	<p><i>Gaila, bet neturiu laiko.</i></p> <p><i>Prašom du bilietus į spektaklį „Romeo ir Džiuljeta“.</i></p>
Kaip palinkėti gero poilsio ir kaip atsakyti.	<p>– <i>Gerų atostogų! Gero poilsio!</i></p> <p>– <i>Ačiū; Ačiū. Ir tau; Ačiū. Ir jums.</i></p> <p>– <i>Gerai pailsėkite! Gerai praleiskite atostogas.</i></p> <p>– <i>Ačiū; Ačiū. Ir tu; Ačiū. Ir jūs)</i></p>
Kaip papasakoti apie laisvalaikio pomėgius ir pasiteirauti apie kitų pomėgius.	<p><i>Vasarą mėgstu plaukioti ir važinėti riedučiais. O tu?</i></p> <p><i>Ką tu mėgsti daryti per atostogas?</i></p> <p><i>Ką paprastai veiki savaitgalį?</i></p>
Kaip pasiteirauti informacijos apie renginius ir kaip atsakyti.	<p>– <i>Kur vyks koncertas?</i></p> <p>– <i>Mokyklos salėje.</i></p> <p>– <i>Ar dar yra bilietų į spektaklį „Romeo ir Džiuljeta“?</i></p> <p>– <i>Jau nebėra; Dar yra.</i></p> <p>– <i>Kurioje salėje vyks koncertas?</i></p> <p>– <i>Mažojoje.</i></p> <p>– <i>Kiek laiko truks ekskursija?</i></p> <p>– <i>Keturias dienas.</i></p>
– dalyvaujant pokalbyje	
Kaip paklausti nesupratus ar neišgirdus.	<i>Atsiprašau, nesupratau.</i>

Kaip išreikšti nuomonę.	<i>Prašom pakartoti.</i> <i>Ką? Ką sakei?</i> <i>Kaip?</i> <i>Aš manau,</i> <i>Mano nuomone,</i>
Kaip paprašyti tęsti.	<i>Prašom toliau.</i> <i>Toliau.</i>
Kaip paprašyti pagalbos nesuprantant žodžio ar sakinio.	<i>Kaip lietuviškai?</i> <i>Kaip lietuviškai „the sun“?</i> <i>Kaip angliškai „dauginti“?</i>
Kaip paprašyti kalbėti lėčiau.	<i>Prašom lėčiau.</i>
Kaip išreikšti nemokėjimą, nežinojimą.	<i>Nežinau, kaip pasakyti „I came by bus“?</i>
Kaip užbaigti pokalbį.	<i>Viskas.</i> <i>Prašom perduoti linkėjimus Tomui.</i> <i>Linkėjimai Tomui.</i>
– kalbant apie šventes, sveikinant švenčių progą	
Kaip pasveikinti ir palinkėti švenčių progą ir kaip atsakyti.	<i>– Sveikinu gimtadienio progą!</i> <i>– Ačiū!</i> <i>– Su gimtadieniu! Linkiu tau daug laimės (sėkmės moksle).</i> <i>– Ačiū.</i> <i>– Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų!</i> <i>– Labai ačiū. Ir tau (jums).</i>

	<p>– <i>Linksmų švenčių!</i> – <i>Ačiū. Ir tau (jums).</i></p>
<p>– teiraujantis apie paslaugas</p>	
<p>Kaip paprašyti paslaugų ir kaip apibūdinti poreikius kirpykloje, policijoje ir pan.</p>	<p><i>Prašom tik truputį pakirpti čia.</i> <i>Čia suplyšo.</i> <i>Laikrodis skuba (vėluoja).</i> <i>Kada galėsiu atsiimti?</i> <i>Pavogė mano dviratį.</i></p>

GRAMATIKOS SANTRAUKA

DAIKTAVARDŽIAI

Giminės

Yra dvi lietuvių kalbos giminės: vyriškoji ir moteriškoji. Vyriškosios giminės daiktavardžių galūnės yra tokios:

- *-(i)as, namas, kelias;*
- *-is, brolis, viešbutis;*
- *-ys, kambarys;*
- *-(i)us, sūnus, profesorius;*
- *-uo, akmuo.*

Moteriškosios giminės daiktavardžių galūnės:

- *-(i)a, knyga, vyšnia;*
- *-ė, kavinė, duktė;*
- *-is, pilis;*
- *-uo, sesuo.*

Daiktavardžiai, reiškiantys profesijas, asmenų pavadinimus, įvairių šalių ar miestų gyventojus gali būti tiek moteriškosios, tiek vyriškosios giminės, pavyzdžiui: *lietuvis* – *lietuvė*, *vilnietis* – *vilnietė*, *pardavėjas* – *pardavėja*, *mokslininkas* – *mokslininkė*, *aktorius* – *aktorė*, *pensininkas* – *pensininkė* ir pan.

Sakiniuose vyriškosios ir moteriškosios giminės daiktavardžiai gali būti keičiami asmeniniais įvardžiais, pvz.: *Čia mano sūnus, jis mokosi universitete. Dabar skaitau šią knygą. Ją man padovanojo draugas. Ir pan.*

Skaičiai

Daiktavardžiai, reiškiantys vieną daiktą, asmenį ar reiškinį vartojami vienaskaita, daugiau nei vieną – daugiskaita: *namas – namai, kelias – keliai, brolis – broliai, petis – pečiai, kambarys – kambariai, sūnus – sūnūs, profesorius – profesoriai, akmuo – akmenys, knyga – knygos, vyšnia – vyšnios, kavinė – kavinės, duktė – dukterys, pilis – pilys, sesuo – seserys.*

Yra daiktavardžių vartojamų tik vienaskaita, pvz.: *pienas, cukrus, vinas, sviestas, duona* ir pan. arba tik daugiskaita, pvz.: *ledai, sultys, grindys, žirklės, marškiniai, durys, kelnės, vestuvės, varžybos* ir pan. Gyvenamųjų vietų, ežerų pavadinimai gali turėti tik vienaskaitą arba tik daugiskaitą, pvz.: *Vilnius, Klaipėda, Trakai, Druskininkai, Dubingiai, Dusetos.*

Linksniuotės

Yra 5 daiktavardžių linksniuotės.

1 vyriškosios giminės daiktavardžiai	2 moteriškosios giminės daiktavardžiai	3 vyriškosios ir moteriškosios giminės daiktavardžiai	4 vyriškosios giminės daiktavardžiai	5 vyriškosios ir moteriškosios giminės daiktavardžiai
-(i)as, -is, -ys	-(i)a, -ė	-is	-(i)us	-uo, -ė
<i>namas</i>	<i>knyga</i>	<i>naktis, pilis</i>	<i>sūnus</i>	<i>akmuo, vanduo</i>
<i>kelias</i>	<i>vyšnia</i>	(mot. g.)	<i>profesorius</i>	(vyr. g.)
<i>brolis</i>	<i>kavinė</i>	<i>petis, debesis</i>		<i>sesuo, duktė</i>
		(vyr. g.)		(mot.g.)

1-ajai linksniuotei priklauso vyriškosios giminės daiktavardžiai; 2-ajai – moteriškosios giminės; 3-ajai – moteriškosios ir keletas vyriškosios giminės daiktavardžių; 4-ajai – vyriškosios giminės; 5-ajai vyriškosios giminės ir 2 moteriškosios giminės daiktavardžiai.

Linksniai ir jų reikšmės

Vienaskaitos ir daugiskaitos vardininkas

Vns. V. kas?	-(i)as	-is	-ys	-us	-(i)a	-ė	-is	-uo, -ė
Dgs. V. kas?	-(i)ai	-iai	-iai	-ūs	-os	-ės	-ys	-enys -erys

Vardininko linksniu įvardijamas daiktas, asmuo, reiškinys:

Čia mano sesuo.

Stalas stovi prie lango.

Rytoj lietus.

Vienaskaitos ir daugiskaitos kilmininkas

Vns. V. kas?	-(i)as	-is	-ys	-us	-(i)a	-ė	-is	-uo, -ė
Vns. K. ko?	-(i)o	-io	-io	-(i)aus	-(i)os	-ės	-ies	-ens -ers
Dgs. K. ko?	-ų	-ių	-ių	-(i)ų	-ų	-ių	-ių, -ų	-enų -erų

Kilmininku reiškiami:

tiesioginis objektas	<i>Noriu obuolių</i>
ko nors nebuvimas	<i>Rūtos nėra, ji serga.</i>
pavadinimas	<i>Vilniuje yra Vilnios upė. Prezidentūra yra Daukanto aikštėje.</i>
priklausomybė	<i>Ši knyga yra mano brolio. Mano sesers vardas Ona.</i>
dalis	<i>Pirkau obuolių. Prašom duoti torto.</i>

Kilmininkas vartojamas su skaitvardžiais nuo 11 iki 19 (*Turiu penkiolika litų*), su apvaliomis dešimtimis, šimtais, tūkstančiais (*Pirkau dešimt kilogramų bulvių; Man reikia šimto litų; Spinta kainuoja du tūkstančius litų*); su žodžiais: *daug, mažai, truputį, pusė, šiek tiek* (*Jis turi daug draugų; Namie yra mažai duonos; Įdėk dar truputį torto; Prašom duoti pusę arbūzo; reikia šiek tiek pipirų*).

Su kilmininko linksniu vartojami prielinksniai:

<i>ant, prie, už, vidury, virš</i>	<i>Vadovėlis yra ant stalo.</i>
------------------------------------	---------------------------------

vietai reikšti	<i>Stalas stovi prie lango.</i> <i>Gyvename už miesto.</i> <i>Už banko yra paštas.</i> <i>Vidury miesto yra aikštė.</i> <i>Virš mūsų gyvena triukšmingi kaimynai.</i>
nuo ... iki atstumui ir laiko tarpui reikšti	<i>Nuo Vilniaus iki Kauno yra 100 kilometrų.</i> <i>Parduotuvė dirba nuo aštuntos iki dešimtos.</i>
be, po laikui reikšti	<i>Susitinkame be penkiolikos šeštą.</i> <i>Ateisiu po valandos.</i>
be stokai reikšti	<i>Man patinka kava be cukraus.</i> <i>Išėjome be kepurėjų.</i>
iš kilmei ir judėjimo krypčiai reikšti	<i>Aš esu iš Norvegijos.</i> <i>Važiuoju iš namų.</i>

Vienaskaitos ir daugiskaitos naudininkas

Vns. V. kas?	-(i)as	-is	-ys	-(i)us	-(i)a	-ė	-is	-uo, -ė
Vns. N. kam?	-(i)ui	-iui	-iui	-(i)ui	-(i)ai	-ei	-iai,-iui	-eniui, -eriai
Dgs. N. kam?	-(i)ams	-iams	-iams	-ums,-iams	-(i)oms,-(i)ams	-ėms	-ims	-enims,-erims

Naudininku reiškiamas:

netiesioginis objektas	<i>Rašau laišką draugui.</i>
laiko tarpsnis	<i>Išvažiuoju vienai dienai.</i>
paskirtis	<i>Norėčiau užsakyti staliuką penkiems žmonėms.</i> <i>Prašom duoti bilietą penktai valandai.</i>

Vienaskaitos ir daugiskaitos galininkas

Vns. V. ką?	-(i)ą	-į	-į	-(i)ų	-(i)ą	-ę	-į	-eni, -erį
Dgs. G. ką?	-(i)us	-ius	-ius	-(i)us	-(i)as	-es	-is	-enis, --eris

Galininku reiškiamas:

tiesioginis objektas	<i>Rašau laišką. Valgyk sriubą.</i>
----------------------	-------------------------------------

laikas	<i>Susitinkame pirmadienį. Žiemą grįšiu į Lietuvą. Ateik pirmą valandą. Paskambink kitą savaitę.</i>
laiko kiekis	<i>Londonė buvau penkias dienas.</i>

Su galininko linksniu vartojami prielinksniai:

<i>apie</i> kalbėjimo objektui reikšti	<i>Papasakok apie Italiją.</i>
<i>į</i> krypčiai reikšti	<i>Einu į mokyklą.</i>
<i>aplink, pas, per, po, pro</i> vietai reikšti	<i>Apėjome aplink namą. Aplink namą yra sodas. Važiuoju pas draugus. Gyvenu pas tetą. Einu per aikštę. Mėgstu vaikščioti po parką. Dviratininkas pravažiavo pro mus.</i>
<i>per, prieš</i> laikui reikšti	<i>Per pertrauką eisiu į valgyklą. Į Lietuvą atvažiavau prieš du mėnesius.</i>
<i>po</i> kiekiui reikšti	<i>Mokytojas davė mokiniams po popieriaus lapą.</i>
<i>už</i> lyginimui ir priežasčiai reikšti	<i>Sūnus aukštesnis už tėvą, Ačiū už viską, Dėkoju už pagalbą.</i>

Vienaskaitos ir daugiskaitos įnagininkas

Vns. V. kas?	-(i)as	-is	-ys	-(i)us	-(i)a	-ė	-is	-uo, -ė
Vns. Įn. kuo?	-(i)u	-iu	-iu	-(i)umi	-(i)a	-e	-ia, -imi	-eniu, -eria
Dgs. Įn. kuo?	-(i)ais	-iais	-iais	-umis, -(i)ais	-(i)omis	-ėmis	-imis	-enimis, -erimis

Įnagininku reiškiami:

įrankis	<i>Rašau tušinuku.</i>
priemonė	<i>Į darbą važiuoju autobusu.</i>
laikas	<i>Gimiau tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt antraisiais. Savaitgaliais mes nedirbame.</i>
judėjimą tam tikru paviršiumi	<i>Eikite tiesiai šia gatve.</i>

Su įnagininko linksniu vartojamas prielinksniai:

<i>su</i> nurodyti sudėtinėms dalims ar draugėms santykiams reikšti	<i>Man patinka pyragas su obuoliais, Eisiu su tavimi.</i>
<i>po</i> vietai reikšti	<i>Pieštukas nukrito po stalu.</i>

Vienaskaitos ir daugiskaitos vietininkas

Vns. V. kas?	-(i)as	-is	-ys	-(i)us	-(i)a	-ė	-is	-uo, -ė
Vns. Vt. kur?	-(i)e	-yje	-iai	-(i)uje	-(i)oje	-ėje	-yje	-enye,-eryje
Dgs. Vt. kur?	-(i)uose	-iuose	-iuose	-(i)uose	-(i)ose	-ėse	-yse	-enyse,-eryse

Vietininku reiškama:

vieta	<i>Gyvenu Druskininkuose.</i> <i>Mokausi mokykloje.</i>
laikas	<i>Pamokos pradžioje kartojome taisykles.</i> <i>Vaikystėje dainavau chore.</i>

Vienaskaitos ir daugiskaitos šauksmininkas

Vns. V. kas?	-as	-is	-ys	-(i)us	-(i)a	-ė	-is	-uo, -ė
Vns. Š.	-e	-i	-y	-(i)au	-(i)a	-e	-ie	-enie, -erie
Dgs. Š.	-ai	-iai	-iai	-ūs, -iai	-(i)os	-ės	-ys	-enys, -erys

Šauksmininku kreipiamasi:

Labas, Egle! Labas rytas, pone direktoriau, Kaip gyveni Vytautai? Kur eini, Jonuk? Labas rytas, mokiniai. ir pan.

Daiktavardžių, kurių vienaskaitos vardininko galūnė **-as**, vienaskaitos vietininko galūnės išimtys:

Vytautas – **Vytautai**, **Baranauskas** – **Baranauskai**;

mokytojas – mokytojau;

padavėjas – padavėjau;

berniukas – berniuk.

BŪDVARDŽIAI

Lietuvių kalbos būdvardžiai derinami su daiktavardžiais skaičiumi, linksniu ir gimine.

Vyriškosios giminės būdvardžių galūnės: **-(i)as, -us, -is**, atitinkamos moteriškosios giminės galūnės: **-(i)a, -i, -ė**, pvz.: *geras – gera, gražus – graži, medvilninis – medvilninė*. Mokiniais naudinga pateikti tokias vienaskaitos ir daugiskaitos būdvardžių vyriškosios ir moteriškosios giminių galūnių schemas:

geras – *gera, geri – geros*

grāžus – *grāži, grāžūs – grāžios*

medvilninis – *medvilninė, medvilniniai – medvilninės*

Būdvardžiai yra kokybiniai (*geras, naujas, puikus*) ir santykiniai (*stiklinis, gintarinis*). Kokybiniai būdvardžiai yra laipsniuojami. Yra trys būdvardžių laipsniai: nelyginamasis (*geras, gražus, gera, graži*), aukštesnysis (*geresnis, įdomesnis, geresnė, įdomesnė*) ir aukščiausiasis (*geriausias, įdomiausias, geriausia, įdomiausia*).

Nelyginamojo laipsnio formų kamieno galo d, t virsta dž, č:

saldus – saldžiausias, piktas – pikčiausias.

Kokybiniai būdvardžiai turi ne tik vyriškosios ir moteriškosios giminės formas, bet ir negimininę formą: *Jonukas yra geras berniukas, o Irutė yra gera mergaitė; Man čia labai gera; Filmą buvo labai įdomus, paroda taip pat įdomi; Kaip įdomu!*

PRIEVEIKSMIAI

vieta	<i>čia, arti, toli, dešinėje, kairėje, namie, kur, čia, ten</i>
kryptis	<i>kairėn, dešinėn, aukštyn, žemyn, tiesiai</i>
laikas	<i>dabar, rytoj, vakar, šiandien, seniai, ilgai, pernai, šiomet, kitamet tuoj, greitai</i>
dažnio	<i>kartais, visada, niekada, retai, dažnai</i>
kokybė	<i>gerai, puikiai, tyliai, sunkiai</i>
kiekybė	<i>daug, mažai, šiek tiek, truputį, kiek, tiek</i>
priežastis	<i>kodėl, todėl</i>

Kokybėsrieveiksmai nurodo, kaip vyksta veiksmai: *Troleibusas važiuoja lėtai; Mokytojas pasakoja įdomiai*. Kokybėsrieveiksmai padaromi iš kokybinių būdvardžių

Prieveiksmai kaip ir būdvardžiai yra laipsniuojami, pvz.: *gerai, geriau geriausiai; arti, arčiau, arčiausiai; naujai naujau, naujausiai* (po -j). Prieš minkštą galūnę einantys *d, t* sudarant aukštesnį ir aukščiausiąjįrieveiksmių laipsnius virsta *dž, č*, pvz.: *arti – arčiau, arčiausia; saldus – saldžiau, saldžiausiai*.

ĮVARDŽIAI

asmeniniai	<i>aš, tu, jis, ji, mes, jūs, jie, jos</i>
asmeniniai savybiniai	<i>mano, tavo, savo</i>
parodomieji	<i>tas, ta, šis, ši, anas, ana, toks, tokia</i>
klausiamieji	<i>kas, koks, kokia, kuris, kuri, kelintas, kelinta, kitas, kita</i>
neapibrėžiamieji apibendrinamieji teigiamieji	<i>visas, visa</i>
neapibrėžiamieji apibendrinamieji neigiamieji	<i>niekas</i>

Asmeniniai įvardžiai linksniuojami, turi vienaskaitą ir daugiskaitą. Įvardžiais *jis, ji, jie, jos* sakinyje gali būti pakeičiami daiktavardžiai, tiek reiškiantys asmenis bei gyvūnus, tiek negyvus daiktus, plg.: *Nerijus gyvena Kaune. Jis neseniai vedė Aušrą ir Kur yra mano knyga. Ji buvo čia, ant stalo*.

SKAITVARDŽIAI

Skaitvardžiai yra kiekiniai ir kelintiniai ir dauginiai. Skaitvardžiai turi giminės ir linksnių formas. Skaitvardžiai nuo *vieno* iki *devynių* derinami su žodžiu, su kuriuo sudaro junginį.

Skaitvardžiai *dešimt, dvidešimt...devyniasdešimt* yra nekaitomi, *vienuolika...devyniolika* kaitomi kaip *knyga, šimtas, tūkstantis* – kaip *namas, brolis*. Šioje pastraipoje paminėti skaitvardžiai reikalauja kilmininko: *dešimt metų, penkiolika litų, šimtas knygų*.

Kelintiniai skaitvardžiai linksniu ir gimine derinami kaip būdvardžiai. Linksnių galūnės sutampa su būdvardžių linksnių galūnėmis: *Aš gyvenu pirmame aukšte; Sunku užlipti į penktą aukštą.*

Dauginiai skaitvardžiai vartojami su daugiskaitiniais daiktavardžiais: *dveji metai, ketverios varžybos, treji marškinėliai.*

JUNGTUKAI

sujungiamieji (sudedamieji, priešpriešiniai, skiriamieji, lyginamieji)	<p><i>Ponai ir ponios!</i></p> <p><i>Man patinka ir kava, ir arbata.</i></p> <p><i>Buvau parduotuvėje, bet nieko nepirkau.</i></p> <p><i>Gyvenu Vilniuje, o dirbu Kaune.</i></p> <p><i>Kavos su cukrumi ar be cukraus?</i></p>
prijungiamieji (daugiareikšmai, laiko, sąlygos, priešasties, nuolaidos)	<p><i>Noriu, kad jūs ateitumėte pas mane.</i></p> <p><i>Knyga, kurią vakar pirkau, labai įdomi.</i></p> <p><i>Nežinau, kada bus koncertas.</i></p> <p><i>Kai turėsiu laiko, ateisiu pas tave.</i></p> <p><i>Jeigu (jei) turėsi laiko, eisime į teatrą.</i></p> <p><i>Neateisiu į darbą, nes sergu.</i></p> <p><i>Kadangi sergu, neateisiu.</i></p> <p><i>Sergu, todėl neateisiu.</i></p> <p><i>Nors neturiu laiko, bet ateisiu.</i></p>

DALELYTĖS

klausiamosios bei abejojamosios	<i>Ar tu čia gyveni? Gal galite padėti? Gal eisiu namo.</i>
neigiamosios	<i>Ne, aš nenoriu kavos. Nemėgstu nei juodos, nei baltos kavos.</i>
tvirtinamosios	<i>Taip, noriu kavos.</i>
tikslinamosios	<i>Jis dar negrįžo. Jis dar nedirba. Jie jau važiuoja namo. Rytoj vėl lietus. Beveik viską padariau.</i>
išskiriamosios	<i>Noriu tik arbatos.</i>

lyginamosios	<i>Šilta kaip vasara. Ji buvo linksma kaip visada.</i>
skatinamosios	<i>Tegul jie jau eina namo.</i>

JAUSTUKAI

pirminiai	ai, oi, ša, o, oho
antriniai	iki, labas, prašom, sveikas, sudie, valio

VEIKSMAŽODŽIAI

Lietuvių kalbos veiksmažodžiai skirstomi į tranzityvinius ir netranzityvinius. Tranzityviniai veiksmažodžiai pasako aktyvių subjektų veiksmus, kurie nukreipti į tam tikrą objektą: *rašyti, statyti, nešti*. Paprastai tranzityviniai veiksmažodžiai prisijungia galininko linksnio vardažodį: *Mama rašo laišką, Brolis stato namą, Berniukas neša knygą*. Jei toks veiksmažodis yra su priešdėliu *ne-*, vardažodis greta jo bus kilmininko linksnio: *Mama nerašo laiško, Brolis nestato namo; Berniukas neneša knygos*. Rečiau tranzityviniai veiksmažodžiai prisijungia kilmininko linksnį, pvz.: *Bijau šuns, Man reikia rauto, Jis nori vandens, Jie ieško dokumentų* ir kiti. Intransityviniai veiksmažodžiai, pvz.: *eiti, važiuoti, gyventi, stovėti*, nereikalauja objekto.

Lietuvių kalbos veiksmažodžiai turi asmenuojamąsias ir neasmenuojamąsias formas. Kadangi tai yra „Pusiaukelės“ lygio gramatikos santrauka, apie neasmenuojamąsias veiksmažodžio formas – dalyvius, pusdalyvius, padalyvius – plačiau nerašoma. „Pusiaukelės“ lygiui reikalingus dalyvius mokiniai mokosi kaip leksinius vienetus, pvz.: *rūkyta žuvis, rauginti agurkai, pavargęs, ištekėjusi, uždaryta, atidaryta, miegamais, rašomasis* ir pan.

Esamasis laikas reiškia kalbamuoju momentu vykstantį veiksmą, nuolat vykstantį ar pasikartojantį veiksmą, netrukus įvyksiantį veiksmą: *Einu namo. Visada pusryčiauju namie.*

Esamojo laiko formos:

eiti, eina, ėjo

aš einu mes einame

tu eini jūs einate

jis, ji eina jie, jos

turėti turi, turėjo

aš turiu mes turime

tu turi jūs turite

jis, ji turi jie, jos

valgyti, valgo, valgė

aš valgau mes valgome

tu valgai jūs valgate

jis, ji valgo jie, jos

Būtaasis kartinis laikas reiškia vienkartinį arba pasikartojantį praeities veiksmą:

Vakar skaičiau; Pernai važiuojome prie jūros; Kiekvieną dieną jie ėjo į parką.

Būtojo kartinio laiko formos:

1.

eiti, eina, ėjo

aš ėjau mes ėjome

tu ėjai jūs ėjote

jis, ji ėjo jie, jos

2.

valgyti, valgo, valgė

aš valgiau mes valgėme

tu valgei jūs valgėte

jis, ji valgė jie, jos

Būtaasis dažninis laikas reiškia praeityje pasikartojantį veiksmą.

Būtojo dažninio laiko formos:

skaityti, skaito, skaitė

aš skaitydavau mes skaitydavome

tu skaitydavai jūs skaitydavote

jis, ji skaitydavo jie, jos

Būsimasis laikas reiškia ateityje vyksiantį veiksmą: *Rytoj susitiksiu su draugais.*

Būsimojo laiko formos:

skaityti, skaito, skaitė

aš skaitysiu mes skaitysime

tu skaitysi jūs skaitysite

jis, ji skaitys jie, jos

Liepiamąja nuosaka reiškiamas kalbančiojo asmens valia: *Padėk man! Valgykite!*

Liepiamosios nuosakos formos:

kalbėti, kalba, kalbėjo

aš _____ mes kalbėkime

tu kalbėk jūs kalbėkite

jis, ji **tegu** kalba jie, jos

Tariamąja nuosaka reiškiamas pagarba, mandagumas (*Gal galėtumėte man padėti? Norėčiau kavos*), veiksmas, kuris galėtų įvykti arba yra pageidaujamas (*Jeigu galėčiau, ateičiau; Jau norėčiau eiti*). Tariamoji nuosaka vartojama ir tokiuose papildinio šalutiniuose sakiniuose (*Noriu, kad jūs ateitumėte, Linkiu, kad greičiau pasveiktumėte, Prašiau, kad mama nupirktų vaistų*) ir tikslo aplinkybės šalutiniuose sakiniuose (*Nuėjau pas gydytoją, kad patikrintų sveikatą, Kad greičiau pasveiktumėte, reikia vartoti šiuos vaistus*).

Tariamųjų nuosakos formos:

ei-ti, eina, ėjo

aš eičiau mes eitu(mė)me

tu eitum jūs eitu(mė)te

jis, ji eitu jie, jos

Sangražiniai veiksmažodžiai reiškia:

– tarpusavio veiksmas: *kalbėtis, pyktis*.

– veiksmą, nukreiptą į save: *praustis, šukuotis, rengtis, maudytis*.

– padėties kitimas erdvėje: *stotis, sėstis, gultis*.

– veiksmas savo naudai: *pirktis, neštis, virtis*.

– savaiminis veiksmas: *baigtis, suktis*.

Kai kurie veiksmažodžiai yra tik sangražiniai: *džiaugtis, domėtis, stengtis, žavėtis, ilsėtis, juoktis, šypsotis.*

Esamojo laiko formos:

šukuotis, šukuojasi, šukavosi
aš šukuoju**osi** mes šukuojam**ės**
tu šukuoj**iesi** jūs šukuojat**ės**
jis, ji šukuoj**asi** jie, jos
tikėtis, tikisi, tikėjosi
aš tikiu**osi** mes tikim**ės**
tu tikie**si** jūs tikit**ės**
jis, ji tiki**si** jie, jos
maudytis, maudosi, maudėsi
aš mauda**usi** mes maudom**ės**
tu mauda**isi** jūs maudot**ės**
jis, ji maudo**si** jie, jos

Būtojo kartinio laiko formos:

1.

šukuotis, šukuojasi, šukavosi
aš šukava**usi** mes šukavom**ės**
tu šukava**isi** jūs šukavot**ės**
jis, ji šukavo**si** jie, jos

2.

mokytis, mokosi, mokėsi
aš mokia**usi** mes mokėm**ės**
tu moke**isi** jūs mokėt**ės**
jis, ji moki**si** jie, jos

Būtojo dažninio laiko formos:

kalbė-tis, kalbasi, kalbėjosi
aš kalbėdava**usi** mes kalbėdavom**ės**
tu kalbėdava**isi** jūs kalbėdavot**ės**
jis, ji kalbėdavo**si** jie, jos

Būsimojo laiko formos:

maudy-tis, maudosi, maudėsi

aš maudysiuosi mes maudysimės

tu maudysiesi jūs maudysitės

jis, ji maudysis jie, jos

Tariamąsios nuosakos formos

vir-tis, verdasi, virėsi

aš virčiausi mes virtu(mė)mės

tu virtumeisi jūs virtu(mė)tės

jis, ji virtūsi jie, jos

Liepiamosios nuosakos formos

moky-tis, mokosi, mokėsi

aš ----- mes mokykimės

tu mokykis jūs mokykitės

jis, ji **tegu** mokosi / **tesimoko** jie jos

Sangražinių veiksmažodžių priešdėliai atitraukia sangražos dalelytę į žodžio pradžią: *rengtis – apsirengti, virtis – išsivirti, mokytis – nesimokyti.*

Veiksmažodžių priešdėliai

rezultato	pa- <i>Jau pavalgiau. Palauk manęs. Pažiūrėkite čia. Viską padariau. Papasakokite apie savo šalį. Pasakykite, ką žinote apie lietuvių kalbą. Parašyk man laišką.</i> iš- <i>Išviriau sriubos. Iškepk pyragą. Tešlą gerai išmaišykite.</i> nu- <i>Nupieškite žmogų. Nulupk bulvių.</i>
Krypties (ir rezultato)	ap- <i>Apeikite aplink namą.</i> at- <i>Ateik rytoj.</i>

	<p>į- <i>Mokinys įėjo į kabinetą.</i></p> <p>iš- <i>Rytoj išvažiuojame.</i></p> <p>nu- <i>Nueik į parduotuvę; Nueik pas direktorių.</i></p> <p>pa- <i>Truputį paeisite ir pamatysite kino teatrą.</i></p> <p>par- <i>Kada pereisi?</i></p> <p>per- <i>Pereikite per gatvę.</i></p> <p>su- <i>Mokiniai suėjo į kabinetą.</i></p> <p>už- <i>Mašina užvažiavo už namo. Užėik rytoj.</i></p>
--	--

Kai kurios įvardžiutinės formos

Mokydami įvardžiutinių formų mokytojai turėtų atsižvelgti į konkrečius „Pusiaukelės“ mokinių poreikius ir mokyti tik tų formų, kurios būtinai reikalingos.

Kadangi mokiniams svarbu pasakyti veiksmo vietą, todėl reikia išmokti vietininko ir kilmininko galūnes (*Gyvenu Naujojoje Vilnioje, Klubas yra Didžiojoje gatvėje, Koncertas vyks Mažojoje salėje, Paskaita vyks pirmuosiuose rūmuose, Susitinkame prie Žaliojo tilto, Važiuojame prie Žaliųjų ežerų*). Svarbu pamokyti ir galininko linksnio, nes mokiniams reikia pasakyti, kur vyksta (*Važiuoju į Naująją Zelandiją, Važiuojame į Naująją Akmenę*).

Sveikindami Naujųjų metų proga mokiniai turės vartoti kilmininką arba įnagininką (*Sveikinu Naujųjų metų proga!, Su Naujaisiais!*) Norėdami pasakyti, pavyzdžiui, kurias metais gimė ar atvyko į Lietuvą, mokiniai turės vartoti įnagininko linksnį (*Gimiau tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt pirmaisiais, Į Lietuvą atvažiavau du tūkstančiai penktaisiais*).

1 lentelė

Daiktavardžių linksniaivimas

Vienaskaita					
	1 linksniuotė	2 linksniuotė	3 linksniuotė	4 linksniuotė	5 linksniuotė
V. (Nom.) kas?	<i>-(i)as, -is, -ys</i> namas, kelias, brolis, kambarys	<i>-(i)a, -ė</i> knyga, vyšnia, gatvė	<i>-is</i> pilis, dantis	<i>-(i)us</i> sūnus, vaisius	<i>-uo, -ė</i> akmuo, sesuo, duktė
K. (Gen.) ko?	<i>-(i)o</i> namo, kelio, brolio, kambario	<i>-(i)os, -ės</i> knygos, vyšnios, gatvės	<i>-ies</i> pilies, danties	<i>-(i)aus</i> sūnaus, vaisiaus	<i>-en-s, -er-s</i> akmens, sesers, dukters
N. (Dat.) kam?	<i>-(i)ui</i> namui, keliui, broliui, kambariui	<i>-(i)ai, -ei</i> knygai, vyšniai, gatvei	<i>-iai, -iui</i> piliai, dančiui	<i>-(i)ui</i> sūnui, vaisiui	<i>-en-iui, -er-iai</i> akmeniui, seseriai, dukteriai
G. (Acc.) ką?	<i>-(i)ą, -į</i> namą, kelią, broį, kambarį	<i>-(i)ą, -ę</i> knygą, vyšnią, gatvę	<i>-į</i> pilį, dantį	<i>-(i)ų</i> sūnų, vaisių	<i>-en-į, -er-į</i> akmenį, seserį, dukterį
Įn. (Inst.) kuo?	<i>-(i)u</i> namu, keliu, broliu, kambariu	<i>-(i)a, -e</i> knyga, vyšnia, gatve	<i>-imi</i> pilimi, dantimi	<i>-(i)umi</i> sūnumi, vaisiumi	<i>-en-iu, -er-ia</i> akmeniu, seseria, dukteria
Vt. (Loc.) kur? kame?	<i>-e, -yje</i> name, kelyje, brolyje, kambaryje	<i>-(i)oje, -ėje</i> knygoje, vyšnioje, gatvėje	<i>-yje</i> pilyje, dantyje	<i>-(i)uje</i> sūnuje, vaisiuje	<i>-en-yje, -er-yje</i> akmenyje, seseryje, dukteryje
Š. (Voc.)	<i>-e, -i, -y</i> name, broli, kambari	<i>-(i)a, -e</i> knyga, vyšnia, gatve	<i>-ie</i> pilie, dantie	<i>-(i)au</i> sūnau, vaisiau	<i>-en-ie, -er-ie</i> akmenie, seserie, dukterie
Daugiskaita					
V. (Nom.) kas?	<i>-(i)ai</i> namai, keliai, broliai, kambariai	<i>-(i)os, -ės</i> knygos, vyšnios, gatvės	<i>-ys</i> pilys, dantys	<i>-ūs, -iai</i> sūnūs, vaisiai	<i>-en-ys, -er-ys</i> akmenys, seserys, dukterys
K. (Gen.) ko?	<i>-(i)ų</i> namų, kelių, brolių, kambarių	<i>-(i)ų</i> knygų, vyšnių, gatvių	<i>-ių</i> pilių, dantų	<i>-(i)ų</i> sūnų, vaisių	<i>-en-ų, -er-ų</i> akmenų, seserų, dukterų
N. (Dat.) kam?	<i>-(i)ams</i> namams, keliams, broliams, kambariams	<i>-(i)oms, -ėms</i> knygomis, vyšnioms, gatvėms	<i>-ims</i> pilims, dantims	<i>-ums, -iams</i> sūnums, vaisiams	<i>-en-ims, -er-ims</i> akmenims, seserims, dukterims
G. (Acc.) ką?	<i>-(i)us</i> namus, kelius, brolius, kambarius	<i>-(i)as, -es</i> knygas, vyšnias, gatves	<i>-is</i> pilis, dantis	<i>-(i)us</i> sūnus, vaisius	<i>-en-is, -er-is</i> akmenis, seseris, dukteris
Įn. (Inst.) kuo?	<i>-(i)ais</i> namais, keliais, broliais, kambariais	<i>-(i)omis, -ėmis</i> knygomis, vyšniomis, gatvėmis	<i>-imis</i> pilimis, dantimis	<i>-umis, iais</i> sūnumis, vaisiais	<i>-en-imis, -er-imis</i> akmenimis, seserimis, dukterimis
Vt. (Loc.) kur? kame?	<i>-(i)uose</i> namuose, keliuose, broliuose, kambariuose	<i>-(i)ose, -ėse</i> knygose, vyšniose, gatvėse	<i>-yse</i> pilyse, dantyse	<i>-(i)uose</i> sūnuose, vaisiuose	<i>-en-yse, -er-yse</i> akmenyse, seseryse, dukteryse
Š. (Voc.)	<i>-(i)ai</i> namrai, keliai, broliai, kambariai	<i>-(i)os, -ės</i> knygos, vyšnios, gatvės	<i>-ys</i> pilys, dantys	<i>-ūs, -iai</i> sūnūs, vaisiai	<i>-en-ys, -er-ys</i> akmenys, seserys, dukterys

PRIELINKSNIAI: kilmininko (Gen.): ant, be, dėl, iki, iš, nuo, po, prie, tarp, už, virš; **galininko (Acc.):** apie, į, pagal, pas, per, po, prieš, pro, už;

įnagininko (Inst.): po, su

2 lentelė
Būdvardžių linksniavimas

VIENASKAITA						
	<i>Vyriškoji giminė</i>			<i>Moteriškoji giminė</i>		
	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>
V. (Nom.)	<i>-(i)as, -is</i>	<i>-us</i>	<i>-is</i>	<i>-(i)a</i>	<i>-i</i>	<i>-ė</i>
koks? kokias?	geras, žalias, didelis	gražus	naminis	gera, žalia	graži	naminė, didelė
K. (Gen.)	<i>-(i)o</i>	<i>-aus</i>	<i>-io</i>	<i>-(i)os</i>	<i>-ios</i>	<i>-ės</i>
kokio? kokios?	gero, žalio, didelio	gražaus	naminio	geros, žalios	gražios	naminės, didelės
N. (Dat.)	<i>-(i)am</i>	<i>-iam</i>	<i>-iam</i>	<i>-(i)ai</i>	<i>-iai</i>	<i>-ei</i>
kokiam? kokiai?	geram, žaliam, dideliam	gražiam	naminiam	gerai, žaliai	gražiai	naminei, didelei
G. (Acc.)	<i>-(i)ą, -į</i>	<i>-ų</i>	<i>-į</i>	<i>-(i)ą</i>	<i>-ią</i>	<i>-ę</i>
kokį? kokią?	gerą, žalią, didelį	gražų	naminį	gerą, žalią	gražią	naminę, didelę
Įn. (Inst.)	<i>-(i)u</i>	<i>-iu</i>	<i>-iu</i>	<i>-(i)a</i>	<i>-ia</i>	<i>-e</i>
koku? kokia?	geru, žaliu, dideliu	gražiu	naminiu	gera, žalia	gražia	namine, didele
Vt. (Loc.)	<i>-(i)ame</i>	<i>-iame</i>	<i>-iame</i>	<i>-(i)oje</i>	<i>-ioje</i>	<i>-ėje</i>
kokiame? kokioje?	gerame, žaliame, dideliame	gražiame	naminiam	geroje, žalioje	gražioje	naminėje, didelėje
DAUGISKAITA						
	<i>Vyriškoji giminė</i>			<i>Moteriškoji giminė</i>		
	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>
V. (Nom.)	<i>-i</i>	<i>-ūs</i>	<i>-iai</i>	<i>-(i)os</i>	<i>-ios</i>	<i>-ės</i>
kokie? kokios?	geri, žali, dideli	gražūs	naminiai	geros, žalios	gražios	naminės, didelės
K. (Gen.)	<i>-(i)ų</i>	<i>-ių</i>	<i>-ių</i>	<i>-(i)ų</i>	<i>-ių</i>	<i>-ių</i>
kokių?	gerų, žalių, didelių	gražių	naminių	gerų, žalių	gražių	naminių, didelių
N. (Dat.)	<i>-iems</i>	<i>-iems</i>	<i>-iams</i>	<i>-(i)oms</i>	<i>-ioms</i>	<i>-ėms</i>
kokiems? kokioms?	geriems, žaliems, dideliems	gražiems	naminiams	geroms, žalioms	gražioms	naminėms, didelėms
G. (Acc.)	<i>-(i)us</i>	<i>-ius</i>	<i>-ius</i>	<i>-(i)as</i>	<i>-ias</i>	<i>-es</i>
kokius? kokias?	gerus, žalius, didelius	gražius	naminius	geras, žalias	gražias	namines, didelės
Įn. (Inst.)	<i>-(i)ais</i>	<i>-iais</i>	<i>-iais</i>	<i>-(i)omis</i>	<i>-iomis</i>	<i>-ėmis</i>
kokiais? kokiomis?	gerais, žaliais, dideliais	gražius	naminiais	geromis, žaliomis	gražiomis	naminėmis, didelėmis
Vt. (Loc.)	<i>-(i)uose</i>	<i>-iuose</i>	<i>-iuose</i>	<i>-(I)ose</i>	<i>-iose</i>	<i>-ėse</i>
kokuose? kokiose?	geruose, žaliuose, dideliuose	gražiuose	naminiuose	gerose, žaliose	gražiose	naminėse, didelėse

3 lentelė
Kiekiniai skaitvardžiai
Pagrindiniai

<i>Vyriškoji giminė</i>						
V. (Nom.) kas?	vienas	du	trys	keturi	...	devyni
K. (Gen.) ko?	vieno	dviejų	trijų	keturių	...	devynių
N. (Dat.) kam?	vienam	dviem	trims	keturiems	...	devyniems
G. (Acc.) ką?	vieną	du	tris	keturis	...	devynis
Įn. (Inst.) kuo?	vienu	dviem	trimis	keturiais	...	devyniais
Vt. (Loc.) kur? kame?	viename	dviejuose	trijuose	keturiuose	...	devyniuose

<i>Moteriškoji giminė</i>						
V. (Nom.) kas?	viena	dvi	trys	keturios	...	devynios
K. (Gen.) ko?	vienos	dviejų	trijų	keturių	...	devynių
N. (Dat.) kam?	vienai	dviem	trims	keturioms	...	devynioms
G. (Acc.) ką?	vieną	dvi	tris	keturias	...	devynias
Įn. (Inst.) kuo?	viena	dviem	trimis	keturiomis	...	devyniomis
Vt. (Loc.) kur? kame?	vienoje	dviejose	trijose	keturiuose	...	devyniose

Pastaba: *Vienuolika ... devyniolika* linksniuojama kaip *knyga*, tik G. (Acc.) rašoma be nosinės (ką? – *knygą*, bet *vienuolika*); *šimtas, tūkstantis* - kaip *butas, brolis*.

Skaitvardžiai *dešimt, dvidešimt ... devyniasdešimt* - nekaitomi.

4 lentelė
Kiekiniai skaitvardžiai
Dauginiai

<i>Vyriškoji giminė</i>						
V. (Nom.) kas?	vieneri	dveji	treji	ketveri	...	devyneri
K. (Gen.) ko?	vienerių	dvejų	trejų	ketverių	...	devynerių
N. (Dat.) kam?	vieneriems	dvejiems	trejiems	ketveriams	...	devyneriems
G. (Acc.) ką?	vienerius	dvejus	trejus	ketverius	...	devynerius
Įn. (Inst.) kuo?	vieneriais	dvejais	trejais	ketveriais	...	devyneriais
Vt. (Loc.) kur? kame?	vieneriuose	dvejuose	trejuose	ketveriuose	...	devyneriuose

<i>Moteriškoji giminė</i>						
V. (Nom.) kas?	vienerios	dvejos	trejos	ketverios	...	devynerios
K. (Gen.) ko?	vienerių	dvejų	trejų	ketverių	...	devynerių
N. (Dat.) kam?	vienerioms	dvejoms	trejoms	ketverioms	...	devynerioms
G. (Acc.) ką?	vienerias	dvejas	trejas	ketverias	...	devynerias
Įn. (Inst.) kuo?	vieneriomis	dvejomis	trejomis	ketveriomis	...	devyneriomis
Vt. (Loc.) kur? kame?	vieneriose	dveiose	trejose	ketveriose	...	devyneriose

Pastaba: vartojami su skaičiuojamais, turinčiais tik daugiskaitos formą, daiktavardžiais, pvz.:
dveji marškiniai, ketverios durys.

5 lentelė
Kelintiniai skaitvardžiai

	VIENASKAITA					
	<i>Vyriškoji giminė</i>			<i>Moteriškoji giminė</i>		
V. (Nom.) kas?	<i>pirmas</i>	<i>trečias</i>	<i>penktas</i>	<i>pirma</i>	<i>trečia</i>	<i>penka</i>
K. (Gen.) ko?	<i>pirmo</i>	<i>trečio</i>	<i>penkto</i>	<i>pirmos</i>	<i>trečios</i>	<i>penktos</i>
N. (Dat.) kam?	<i>pirmam</i>	<i>trečiam</i>	<i>penktam</i>	<i>pirmai</i>	<i>trečiai</i>	<i>penktai</i>
G. (Acc.) ką?	<i>pirmą</i>	<i>trečią</i>	<i>penktą</i>	<i>pirmą</i>	<i>trečią</i>	<i>penktą</i>
Įn. (Inst.) kuo?	<i>pirmu</i>	<i>trečiu</i>	<i>penktu</i>	<i>pirma</i>	<i>trečia</i>	<i>penka</i>
Vt. (Loc.) kur? kame?	<i>pirmame</i>	<i>trečiame</i>	<i>penktame</i>	<i>pirmoje</i>	<i>trečioje</i>	<i>penktoje</i>

	DAUGISKAITA					
	<i>Vyriškoji giminė</i>			<i>Moteriškoji giminė</i>		
V. (Nom.) kas?	<i>pirmi</i>	<i>treji</i>	<i>penkti</i>	<i>pirmos</i>	<i>trečios</i>	<i>penktos</i>
K. (Gen.) ko?	<i>pirmų</i>	<i>trečių</i>	<i>penktų</i>	<i>pirmų</i>	<i>trečių</i>	<i>penktų</i>
N. (Dat.) kam?	<i>pirmiems</i>	<i>trejiems</i>	<i>penktiems</i>	<i>pirmoms</i>	<i>trečioms</i>	<i>penktoms</i>
G. (Acc.) ką?	<i>pirmus</i>	<i>trečius</i>	<i>penktus</i>	<i>pirmas</i>	<i>trečias</i>	<i>penktas</i>
Įn. (Inst.) kuo?	<i>pirmais</i>	<i>trečiais</i>	<i>penktais</i>	<i>pirmomis</i>	<i>trečiomis</i>	<i>penktomis</i>
Vt. (Loc.) kur? kame?	<i>pirmuose</i>	<i>trečiuose</i>	<i>penktuose</i>	<i>pirmose</i>	<i>trečiose</i>	<i>penktose</i>

Pastabos:

Kiekiniai skaitvardžiai		Kelintiniai skaitvardžiai
vienas	–	pirmas
du	–	antras
trys	–	trečias
keturi	–	ketvirtas
penki	–	penktas
šeši	–	šeštas

Kiekiniai skaitvardžiai		Kelintiniai skaitvardžiai
septyni	–	septintas
aštuoni	–	aštuntas
devyni	–	devintas
dešimt	–	dešimtas
vienuolika	–	vienuoliktas

Toliau iki *devyniolika* daroma kaip *vienuolika*, dešimčių pavadinimai (*dvidešimt* ir t.t.) kaip *dešimt*.

6 lentelė

Įvardžiai

Vienaskaita

	<i>Vyriškoji giminė</i>					<i>Moteriškoji giminė</i>		
	<i>tas, šitas, anas, kas...</i>	<i>kitas, visas, tam tikras...</i>	<i>toks, joks, visoks, kitoks</i>	<i>jis, šis</i>	<i>pats</i>	<i>ta, šita, kita, visa...</i>	<i>tokia, visokia</i>	<i>ji, ši, pati...</i>
V. (Nom.) kas?	tas	kitas	koks	kuris	pats	ta	kokia	kuri
K. (Gen.) ko?	to	kito	kokio	kurio	paties	tos	kokios	kurios
N. (Dat.) kam?	tam	kitam	kokiam	kuriam	pačiam	tai	kokiai	kuriai
G. (Acc.) ką?	tą	kitą	kokią	kurį	pačią	tą	kokią	kurią
Įn. (Inst.) kuo?	tuo	kitu	kokiu	kuriuo	pačiu	ta	kokia	kuria
Vt. (Loc.) kur? kame?	tame	kitame	kokiame	kuriame	pačiame	toje	kokioje	kurioje

Daugiskaita

	<i>Vyriškoji giminė</i>					<i>Moteriškoji giminė</i>		
V. (Nom.) kas?	tie	kiti	kokie	kurie	patys	tos	kokios	kurios
K. (Gen.) ko?	tų	kitų	kokių	kurių	pačių	tų	kokių	kurių
N. (Dat.) kam?	tiems	kitiems	kokiems	kuriems	patiems	toms	kokioms	kurioms
G. (Acc.) ką?	tuos	kitus	kokius	kuriuos	pačius	tas	kokias	kurias
Įn. (Inst.) kuo?	tais	kitais	kokiais	kuriais	pačiais	tomis	kokiomis	kuriomis
Vt. (Loc.) kur? kame?	tuose	kituose	kokuose	kuriuose	pačiuose	tose	kokiose	kuriose

7 lentelė
Asmeniniai įvardžiai

	Vienaskaita				Daugiskaita			
V. (Nom.) kas?	aš	tu	jis	ji	mes	jūs	jie	jos
K. (Gen.) ko?	manęs	tavęs	jo	jos	mūsų	jūsų	jų	jų
N. (Dat.) kam?	man	tau	jam	jai	mums	jums	jiems	joms
G. (Acc.) ką?	mane	tave	jį	ją	mus	jus	juos	jas
Įn. (Inst.) kuo?	manimi	tavimi	juo	ja	mumis	jumis	jais	jomis
Vt. (Loc.) kur? kame?	manyje	tavyje	jame	joje	mumyse	jumyse	juose	jose

8 lentelė
Veiksmazodžiai
Tiesioginė nuosaka
Esamasis laikas

	Vienaskaita				Daugiskaita		
	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>		<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>
<i>aš</i>	<i>-(i)u</i> dirbu, žaidžiu	<i>-iu</i> myliu	<i>-au</i> skaitau	<i>mes</i>	<i>-(i)ame</i> dirbame, žaidžiame	<i>-ime</i> mylime	<i>-ome</i> skaitome
<i>tu</i>	<i>-i</i> dirbi, žaidi	<i>-i</i> myli	<i>-ai</i> skaitai	<i>jūs</i>	<i>-(i)ate</i> dirbate, žaidžiate	<i>-ite</i> mylite	<i>-ote</i> skatote
<i>jis,</i> <i>ji</i>	<i>-(i)a</i> dirba, žaidžia	<i>-i</i> myli	<i>-o</i> skaito	<i>jie,</i> <i>jos</i>	<i>-(i)a</i> dirba, žaidžia	<i>-i</i> myli	<i>-o</i> skaito

Būtais laikas

Vienaskaita		Daugiskaita	
<i>aš</i>	<i>-(i)au</i> dirbau, žaidžiau, mylėjau, skaičiau	<i>mes</i>	<i>-ome, -ėme</i> dirbome, žaidėme, mylėjome, skaitėme
<i>tu</i>	<i>-ai, -ei</i> dirbai, žaidei, mylėjai, skaitėi	<i>jūs</i>	<i>-ote, -ėte</i> dirbote, žaidėte, mylėjote, skaitėte
<i>jis,</i> <i>ji</i>	<i>-o, -ė</i> dirbo, žaidė, mylėjo, skaitė	<i>jie,</i> <i>jos</i>	<i>-o, -ė</i> dirbo, žaidė, mylėjo, skaitė

Būtais dažninis laikas

(Padaroma iš bendraties kamieno + *-dav-* + asmenų galūnės:

dirb-ti, žais-ti, mylė-ti, skaity-ti)

Vienaskaita		Daugiskaita	
<i>aš</i>	<i>-dav -au</i> dirbdavau, žaisdavau, mylėdavau, skaitydavau	<i>mes</i>	<i>-dav -ome</i> dirbdavome, žaisdavome, mylėdavome, skaitydavome
<i>tu</i>	<i>-dav -ai</i> dirbdavai, žaisdavai, mylėdavai, skaitydavai	<i>jūs</i>	<i>-dav -ote</i> dirbdavote, žaisdavote, mylėdavote, skaitydavote
<i>jis,</i> <i>ji</i>	<i>-dav -o</i> dirbdavo, žaisdavo, mylėdavo, skaitydavo	<i>jie,</i> <i>jos</i>	<i>-dav -o</i> dirbdavo, žaisdavo, mylėdavo, skaitydavo

Būsimasis laikas

(Padaroma iš bendraties kamieno + *-s-* + asmenų galūnės: *dirb-ti – dirb-s-ime, mylė-ti – mylė-s-ime*. Jei bendraties kamienas baigiasi *-s, -z*, jis virsta *-s*: *kas-ti – kasime, zyz-ti – zysime*; *-š, -ž* virsta *-š*: *neš-ti – nešime, vež-ti – vešime*.)

Vienaskaita		Daugiskaita	
<i>aš</i>	<i>-s -iu</i> dirbsiu, žaisiu, mylėsiu, skaitysiu	<i>mes</i>	<i>-s -ime</i> dirbsime, žaisime, mylėsime, skaitysime
<i>tu</i>	<i>-s -i</i> dirbsi, žaisi, mylėsi, skaitysi	<i>jūs</i>	<i>-s -ite</i> dirbsite, žaisite, mylėsite, skaitysite
<i>jis,</i> <i>ji</i>	<i>-s</i> dirbs, žais, mylės, skaitys	<i>jie,</i> <i>jos</i>	<i>-s</i> dirbs, žais, mylės, skaitys

Liepiamoji nuosaka

(Padaroma iš bendraties kamieno + -k- / -ki- + asmenų galūnės: *dirb-ti, žais-ti, mylė-ti, skaity-ti*. Jei bendraties kamienas baigiasi **-g**, jis virsta **-k**: *bėg-ti – bėk*)

Vienaskaita		Daugiskaita	
<i>aš</i>	_____	<i>mes</i>	-ki -me dirbkime, žaiskime, mylėkime, skaitykime
<i>tu</i>	-k dirbk, žaisk, mylėk, skaityk	<i>jūs</i>	-ki -te dirbkite, žaiskite, mylėkite, skaitykite
<i>jis, ji</i>	<i>tegu</i> dirba, žaidžia, myli, skaito	<i>jie, jos</i>	<i>tegu</i> dirba, žaidžia, myli, skaito

Tariamoji nuosaka

(Padaroma iš bendraties kamieno + -č- / -t- + asmenų galūnės: *dirb-ti, žais-ti, mylė-ti, skaity-ti*)

Vienaskaita		Daugiskaita	
<i>aš</i>	-č -iau dirbčiau, žaisčiau, mylėčiau, skaityčiau	<i>mes</i>	-t -ume dirbtume, žaistume, mylėtume, skaitytume
<i>tu</i>	-t -um dirbtum, žaistum, mylėtum, skaitytum	<i>jūs</i>	-t -u(mė)te dirbtu(mė)te, žaistu(mė)te, mylėtu(mė)te, skaitytu(mė)te
<i>jis, ji</i>	-t -ų dirbtų, žaistų, mylėtų, skaitytų	<i>jie, jos</i>	-t -ų dirbtų, žaistų, mylėtų, skaitytų